

बंदर विकास धोरण-२०१६ च्या अनुषंगाने
मंजूर प्रकल्पांतर्गत गौण खनिज उत्खनन
व वापर यावरील स्वामित्वधनातून सूट
देण्याबाबत.....

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: गौखनि-१०/०४१६/प्र.क्र २९१/ख
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
तारीख: १५ जून, २०१६

वाचा :

- १) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक : गौखनि-१०८८/४३३/३५९२/ख, दिनांक १८/१०/२००९.
- २) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक : गौखनि-१०/१११०/प्र.क्र. ४८२/ख, दिनांक २९/०२/२०१२ व शुद्धीपत्रक क्रमांक : गौखनि-१०/१११०/प्र.क्र.४८२/ख, दिनांक २२/०५/२०१२.
- ३) शासन अधिसुचना, महसूल व वन विभाग, क्रमांक : गौखनि- १०/१०१२/प्र.क्र.६०३/ख, दिनांक ११ मे, २०१५.
- ४) शासन निर्णय, गृह विभाग, क्र.धोरण-१०१५/प्र.क्र.२६५/बंदरे-१, दि. ०४/०२/२०१६

प्रस्तावना :

उपरोक्त संदर्भिय क्रमांक ४ वरील शासन निर्णयान्वये राज्यात "बंदर विकास धोरण-२०१६" लागू करण्यात आले आहे. सदर धोरणांतर्गत बंदर प्रकल्पांचा विकास व त्याच्याशी निगडीत बांधकामे तसेच ह्या प्रकल्पांशी संबंधित रस्ते जोडणी, रेल्वे जोडणी, पाणी पुरवठा, वीज पुरवठा, संपर्क यंत्रणा आणि बंदर प्रकल्पांशी संबंधित इतर बाबी यांच्या कामादरम्यान उत्खनन होणाऱ्या व वापरल्या जाणाऱ्या गौण खनिजावर महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम ४८ व संदर्भिय क्रमांक ३ वरील अधिसुचनेन्वये आकारण्यात येणाऱ्या स्वामित्वधन आकारणीपासून १००% सुट देण्यात यावी, अशा आशयाच्या गृह विभागाच्या प्रस्तावास मंत्रीमंडळाने दि. २५/०१/२०१६ च्या बैठकीत मान्यता दिली आहे. त्याअनुषंगाने बंदर

विकास धोरणांतर्गत बंदर प्रकल्पांचा विकास व त्याच्याशी निगडीत बांधकामासाठी उत्खनन होणाऱ्या व वापरल्या जाणाऱ्या गौण खनिजावरील स्वामित्वधनात सूट देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

१. संदर्भिय क्रमांक २ वरील शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र. : गौखनि-१०/१११०/प्र.क्र. ४८२/ख, दि. २९/०२/२०१२ व शुद्धीपत्रक क्र. गौखनि-१०/१११०/प्र.क्र. ४८२/ख, दि.२२/०५/२०१२ अधिक्रमित करून "बंदर विकास धोरण-२०१६" च्या अनुषंगाने मंजूर प्रकल्पांतर्गत गौण खनिज उत्खनन व वापर यावरील स्वामित्वधनाच्या आकारणीसंदर्भात शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे:-

i) "बंदर विकास धोरण-२०१६" च्या अनुषंगाने बंदर प्रकल्पांचा विकास व त्याच्याशी निगडीत बांधकामे, प्रकल्पाशी संबंधित धक्के, रस्ते जोडणी, रेल्वे जोडणी, पाणी पुरवठा, संपर्क यंत्रणा आणि बंदर प्रकल्पांशी संबंधित इतर बाबी यांच्या कामादरम्यान उत्खनन होणाऱ्या व त्याच प्रकल्पाच्या कामासाठी वापरण्यात येणाऱ्या गौण खनिजावर स्वामित्वधन आकारण्यापासून अपफ्रन्ट (Upfront) १०० % सूट देण्यात येत आहे.

ही सवलत "बंदर विकास धोरण-२०१६" अंतर्गत मंजूर प्रकल्पाच्या बांधकाम कालावधीकरीता परंतु जास्तीत जास्त ८ वर्षाकरीता लागू राहील. तसेच कोणत्या कालावधीकरीता सदर सूट हवी आहे ते ठरविण्याची संबंधित प्रकल्प प्रवर्तक/विकासक यांना मुभा राहील.

ii) सदर मंजूर प्रकल्पांतर्गत भूखंडावर प्रकल्प विकासाकरीता केलेल्या खोद कामापासून उत्खनन केलेले गौण खनिज त्या प्रकल्पाच्या महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डने घोषित केलेल्या क्षेत्राव्यतिरिक्त इतर ठिकाणी वापरल्यास किंवा त्याची विक्री केल्यास नियमानुसार त्यावर स्वामित्वधन देय राहील.

iii) अशा उत्खनन केलेल्या तथापि, मंजूर प्रकल्पांतर्गत बांधकामाकरीता अथवा प्रकल्पाशी निगडित इतर विकास कामाकरीता वापरात न आणलेल्या गौण खनिजाची लिलावाद्वारे अथवा परवानाद्वारे विल्हेवाट लावण्याचे अधिकार क्षेत्रीय महसूल अधिकाऱ्यांना राहतील.

- iv) प्रकल्प प्रवर्तक/विकासक यांना सदर धोरणांतर्गत मंजूर प्रकल्पाच्या क्षेत्रात उत्खनन केलेल्या गौण खनिजाची विक्री / वाणिज्यिक वापर करता येणार नाही.
- v) "बंदर विकास धोरण-२०१६" अंतर्गत मंजूर प्रकल्पांच्या घोषित प्रकल्प क्षेत्रात उत्खनन करण्यात येणाऱ्या गौण खनिजाचा गैरवापर होणार नाही याबाबत जिल्हाधिकारी कार्यालयाने योग्य ती दक्षता घ्यावी.
- vi) "बंदर विकास धोरण-२०१६" क्रियान्वित करण्यासाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड, मुंबई यांना प्राधिकृत करण्यात आले असल्याने, प्रकल्प प्रवर्तक/विकासकाने प्रकल्पांतर्गत घोषित भूखंडावरील गौण खनिजाच्या उत्खननासाठी व उत्खनन केलेल्या गौण खनिजाचा वापर करण्यासाठी महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डचे प्रमाणपत्र प्राप्त केल्यानंतर, गौण खनिजाच्या उत्खननासाठी व वापरासाठी जिल्हाधिकारी यांची परवानगी घेणे आवश्यक राहील. विकासकाकडून प्राप्त झालेल्या अर्जावर, अर्ज प्राप्त झाल्यापासून १५ दिवसांत जिल्हाधिकारी यांनी निर्णय घेणे आवश्यक राहील.

०२. प्रस्तूत शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र गौण खनिज उत्खनन (विकास व विनियमन) नियम, २०१३ मध्ये आवश्यक त्या सुधारणा स्वतंत्रपणे करण्यात येतील.

०३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतरथळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संकेताक २०१६०६१५१८२११०६१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(मा.आ.गुडे)
शासनाचे उप सचिव

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

३. मा. मंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. राज्यमंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. सर्व मा. मंत्री/मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. सर्व विभागीय आयुक्त.
७. सर्व जिल्हाधिकारी.
८. संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर.
९. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, मुंबई.
१०. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड, इंडियन मर्कन्टाईल चेम्बर्स, रामजीभाई कमानी मार्ग, बॉलॉड इस्टेट, मुंबई ४०० ०३८.
११. सर्व मंत्रालयीन विभाग.
१२. प्रधान महालेखापाल (लेखापरिक्षा-१)/(लेखा व अनुज्ञेयता-१), प्रतिष्ठा भवन, १०१, महर्षि कर्वे मार्ग, न्यू मरीन लाईन्स, मुंबई- ४०० ०२०.
१३. प्रधान महालेखापाल-२, महाराष्ट्र राज्य (लेखापरीक्षा-२)(लेखा व अनुज्ञेयता), नागपूर.
१४. संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१५. वित्त विभाग, व्यय-१, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
१६. गृह विभाग, (बंदरे-१), मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२.
१७. ब-१ कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
१८. निवड नस्ती "ख" कार्यासन, महसूल व वन विभाग मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.